

WACHT AUF, VERDAMMTE DIESER ERDE!¹

Door Victor A.C. Remouchamps (Luitenant-kolonel der Artillerie b.d.)

Militair en politiek analist

Datum: 2 april 2017

Inleiding

Grootschalige oproer in Belarus betekent een streep door de rekening van het Kremlin.² Geen uitgebreide vliegbasis met grondpersoneel, geen mogelijkheid om Russische troepen dichterbij de grenzen van Polen en Litouwen te stationeren om de Suwalki-opening af te sluiten. De laatste berichten uit het buurland van Rusland schetsen een beeld van opstandige mensenmassa's met borden en leuzen die felle kritiek uiten op Lukashenko en zijn criminele *inner circle*. Het lijkt er sterk op dat de oproep uit de eerste zin van de Internationale eindelijk werkelijkheid gaat worden in Belarus.

Heer der Sklaven, wache auf!³

De beelden van die demonstraties laten ruimte voor een aantal observaties. De teksten op spandoeken en borden zijn vooral toegesneden op de steeds verder en dieper om zich heen grijpende corruptie bij de overheid, het al decennia heersende gebrek aan vrije meningsuiting, de groeiende schaarste aan de meest elementaire middelen voor het dagelijkse bestaan en het vruchteloze zoeken naar een passende baan. Ten tweede, het gros van de demonstranten is jonger dan twintig en zich nauwelijks bewust van de strekking van de Internationale. Dat is verrassend, omdat het vooral de ouderen zijn, die het zwaarst zijn getroffen en door de genomen overheidsmaatregelen in een steeds groter wordende armoede geraken. De toekomst wil duidelijk afrekenen met het verleden en ze ondersteunen gepassioneerd de generatie die de beschreven effecten heeft ondergaan. Het gevaar dat de onlusten in Belarus over zouden slaan naar de Russische Federatie, blijkt geen sprookje van de gebroeders Grimm te zijn. De massa is opgestaan?

In Belarus circuleert over die heersende armoede onder ouderen de volgende anekdote :

Een bejaarde inwoner van Minsk loopt tijdens een protestdemonstratie met een spandoek waarop hij om melk en boter vraagt. Een veiligheidsagent van de OMON⁴ bijt hem toe, dat hij geluk heeft, want in de goede oude Sovjetperiode zou hij tegen de muur gezet zijn. Na de demonstratie sjokt hij naar huis en daar aangekomen vertelt hij zijn bejaarde echtgenote dat het heel slecht gaat met Belarus. Dat melk en boord schaars zijn, bijna niet te kopen, was hem al een tijd bekend, maar dat het zo slecht gaat dat de politie geen kogels meer heeft om het volk in het gareel te dwingen en te houden, was een nieuwtje voor hem.

Het schetst op een cynische manier het bestaan van de doorsnee burger in Belarus.

De oppositie heeft een gezicht

aanspreekt; nl. Anatol Lyabedzka, Yuras Hubarevich, Volha Kavalkova, Vital Rymasheuski en Pavel Sieviarynets. Zij hebben het voortouw genomen om de demonstraties te sturen. En met succes! Demonstraties die in eerste instantie beperkt waren gebleven tot de grote steden, verspreiden zich als een loeiende bosbrand over het land. Opmerkelijk is dat de bevolking steeds minder angst heeft voor de hardhandige veiligheidsdiensten en een arrestatie ook niet uit de weg meer gaat.

De voorspelling van de straat is dat de ontwikkelingen elkaar snel zullen opvolgen en spoedig zal blijken of Lukashenko 's rol is uitgespeeld en hoe zijn nabije toekomst er uit zal zien. Tekenend voor schuivende panelen is het feit dat bij de anders zo volgzaam media veranderingen in de toonzetting en strekking van de berichtgeving zichtbaar en hoorbaar worden. Een aantal regeringsgezinde periodieken en bekende journalisten hebben zich positief uitgelaten over het doel van de demonstraties. Dat had een jaar geleden nog reden geweest voor jarenlange opsluiting. Blijkbaar zijn de autoriteiten er voorlopig nog niet in geslaagd (of onwillig) om de leiders van de demonstratiebewegingen te lokaliseren en vervolgens te arresteren. Ondanks die positieve mediatoonzetting en kennelijke terughoudendheid van overheid en veiligheidsdiensten, werd een uitgebreide politiemacht op de been gebracht om te voorkomen dat een demonstratie van ongeveer 1000 mensen zou uitmonden in een *putsch van de straat* zoals dat in Oekraïne het geval is geweest.

Volgens de berichtgeving van staatsradio en -televisie werd die demonstratie met het in autocratieën gebruikelijk geworden grof geweld geneutraliseerd en werden ook ouderen, vrouwen en kinderen niet ontzien.

De mensenrechtenorganisatie *Liberco* adviseert demonstranten met klem om hun stem niet alleen bij demonstraties te laten horen, maar hun klachten rechtstreeks naar Lukashenko en zijn broeders in de georganiseerde politieke misdaad te sturen. Of het slim is om zo je identiteit bekend te stellen, blijft een pijnlijke vraag. De oppositie, die aanvankelijk geen gezicht had, heeft blijkbaar een aantal jonge blikvangers kunnen inhuren, dat het Belarussische volk

De oproerpolitie (*siloviki*) komt goed beslagen ten ijs om een demonstratie de kop in te drukken. *Siloviki*: (Russische: силовики; siloviki, afgeleid van het Russische woord *sila* = "kracht").

De onrust in Belarus heeft effect gehad op het leven en welzijn van de Grote Broer.

Enkele beelden van het hardhandig ingrijpen van de oproerpolitie, waarbij ouderen en kinderen niet werden ontzien
Foto's: RFE/RL, TUT.BY

Beide landen hebben een gemeenschappelijk probleem: het kritiek wordende gebrek aan fondsen en in Rusland op korte termijn versterkt door een golf aan nieuwe werklozen. Tussen 2008 en 2014 is de arbeidsmarkt in de productie-industrie van 12,44 miljoen participanten in de productie-industrie teruggelopen naar 10,34 miljoen. Die daling kon slechts deels worden gecompenseerd door de groei van overheids personeel van 4,94 miljoen naar 5,34 miljoen. Daarom heeft het Kremlin de werkgevers dringend

verzocht om geen personeel te ontslaan en de inkomstendaling te compenseren door verkorting van arbeidsduur en/of verandering van reguliere in korte termijncontracten.⁵ Net als in het Westen is de angst om salarisverlaging, verlies aan koopkracht en een eventueel verlies van betrekking de belangrijkste angst bij de meeste Russen.

De reactie van de veiligheidsdiensten op de tienduizenden die de straat opgingen, was voorspelbaar. De demonstraties vielen al snel in de categorie *niet-geautoriseerd* en duizenden waaronder Alexeij Navalny, belandden in de cel. Navalny, beschuldigd van het organiseren van een onwettige demonstratie of demonstraties, ging 15 dagen op water en brood.

Arrestatie van Alexeij Navalny

Net als in Belarus uit de doorsnee Rus niet alleen in de traditionele grote steden: Moskou, Sint Petersburg, Jekatarinenburg of Novosibirsk zijn onvrede in woord en daad, maar ook in bescheidener oorden als Makhachkala, de hoofdstad van Dagestan. Over het algemeen is de bevolking sterk terughoudend wat het demonstreren en protesteren tegen de regering betreft. In grote en kleinere steden was het gezicht van Medvedev⁶ op veel spandoeken en borden te herkennen en vermoedelijk beschouwt de

gemiddelde Rus hem als de aanvoerder van het corruptiekartel. Toen bekend werd dat de belasting op het gebruik van vrachtauto's met 25% was verhoogd, gingen gelijktijdig met de demonstraties en protesten, in andere delen van de RF opnieuw zelfstandige vrachtwagenchauffeurs de straat op om te proberen door blokkades en protesten die belastingverhoging van tafel te krijgen.

Völker, hört die Signale! Auf zum letzten Gefecht! Die Internationale erkämpft das Menschenrecht.

Toen Nederlandse berichtgeving van de kwaliteitsmedia geconcentreerd was op “Brexit”, het verlies van het Nederlands elftal tegen Italië, de installatie van Neil Gorsuch als rechter in de *Supreme Court* van de VS, en de deelname van Yulia Samojlova, een invalide Russische zangeres, aan het volledig gepolitiseerde Eurovisie Songfestival, werd in Kiev een naar Oekraïne gevluchte Russische ex-parlementariër Denis Voronenkov, tevens kroongetuige in het proces tegen de naar Rusland gevluchte ex-president Yanukovich, op klaarlichte dag midden op straat vermoord.

Videobeelden van de moord op Denis Voronenkov op klaarlichte dag in het centrum van Kiev

Bovendien slaagden de Russen er in om met *drones* de grootste munitieopslagplaats van het Oekraïense leger vlak achter de grens met ORDLO,⁷ uit te schakelen. Het was die kwaliteitskranten even ontgaan om melding te maken van het feit dat Poetin er niet voor terugschrikt om zijn agenda uit te voeren. Goedschiks of kwaadschiks.

Videobeeld van de ontploffing van het munitiecomplex bij Balakleyu

Uit de acties van de oproerpolitie en veiligheidsdiensten blijkt dat Lukashenko het advies van het Kremlin opvolgt en derhalve heeft hij de anti-oproerscenario's uit 2010 weer uit de kast gehaald en treedt met harde hand op. Vermoedelijk is Lukashenko gevoelig geweest voor de vaderlijke adviezen van het Kremlin om zijn positie niet in de waagschaal te plaatsen. Net als de Belarus bevolking vecht Lukashenko voor zijn positie en probeert hij wanhopig om meer dan 8 seconden op de getergde stier te blijven zitten. Vermoedelijk is het uitstel van executie, voor Lukashenko.

¹ Eerste zin van de Duitse vertaling van *De Internationale* door Emil Luckhardt (1910).

² Zie artikel "Oplaaierende Bosbranden in Oost Europa".

³ Zesde zin van de Duitse vertaling van "De Internationale".

⁴ OMON: *Otrjad MOBILNIJ OSOBOGO NAZNATSJENIJA*. Oproerpolitie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken

⁵ Volgens Tatyana Maleva, een specialist voor economische voorspellingen bij de Russische Academie voor Economie en Overheidszaken, is de situatie op dit ogenblik slechter dan die in 1990. Een periode waar de meeste Russen met afschuw aan terugdenken.

⁶ De Russische premier – officieel jaarsalaris ongeveer 1,5 ton – staat aan het hoofd van een vastgoedimperium ter waarde van ruim 1 miljard euro. 'Dimon' (een koosnaam voor Dmitri) bezit niet alleen een gigantisch buitenhuis bij Moskou, maar ook een landgoed bij Koersk, een ski-complex bij Sotsji en een wijngaard in Toscane.

⁷ ORDLO: de gebieden in de DONBAS, die niet onder controle staan van de Oekraïense regering